

našega razpravljanja o dogodku ali dejanju, to je časa, kraja, vrste sogovornikov ipd. (lat. *constitutio translativa*).³¹

Kakor lahko vidimo iz opisanega, je izpeljava *stasis/constitutio* po svoji naravi *hierarhična*, kar pomeni, da potujemo od najsplošnejše opredelitve problema k njegovim vedno konkretnjšim vidikom (tj. od obstoja problema, preko njegove opredelitve, lastnosti ter na koncu do konkretnih pravil in okoliščin, ki ga določajo). Hierarhičnost *spornih točk* hkrati tudi pomeni, da vsaka obstoječa raven spornosti problema predpostavlja spornost tudi vseh naslednjih ravni. Ali povedano preprosteje: če je sporna prva *stasis/constitutio*, so sporne tudi vse ostale itd.

Osnovna shema je torej videti takole:

1. *Izhodiščno vprašanje dejstva/dommeve (stasis/constitutio verjetnosti)*: »Ali se je dejanje zgodilo?/Ali je X res storil Y?«
2. *Izhodiščno vprašanje definicije (stasis/constitutio opredelitve)*: »Kako lahko dejanje opredelimo?/Kaj je storil X?«
3. *Izhodiščno vprašanje kvalitete (stasis/constitutio lastnosti)*: »Kako resno je dejanje?/Je bilo dejanje X primerno (pravično, primerno, sprejemljivo)?«
4. *Izhodiščno vprašanje mesta (stasis/constitutio primernosti)*: »Ali obstaja formalni postopek za obravnavo dejanja?/Ali je to pravo mesto za razpravo o tem (tj. o točkah 1., 2., 3.)?«

Oglejmo si opisano hierarhičnost in konsektivnost določanja spornosti neke zadeve na primeru prikaza dialoga med govorcem in sogovornikom, ki bi sicer prav lahko potekal (če bi šlo za takšne vrste razpravo), a običajno proces določanja spornosti poteka v najzgodnejši fazi govorceve konstrukcije govora in temelji na neke vrste zamišljenem dialogu s poslušalci. Kot smo že omenili, *stasis/constitutio* lahko ponazorimo tudi kot niz vprašanj, katerih odgovori omogočajo iskanje sporazumne rešitve. A ta »rešitev« seveda še *ne* predstavlja končne rešitve problema v zadevi, temveč gre za to, da se govorec in sogovorec »sporazumeta« (razrešita dilemo) o tem, *kaj* v zadevi problem sploh je (tj. »kje se strinjamo, da se ne strinjamo«). Šele od tega trenutka je mogoče iskati *ustrezne* in *vsebinsko relevantne* argumente v prid (ali proti) spornemu stališču, ki je sedaj *skupno* govorniku in sogovorniku (poslušalcem).

31 Antični teoretiki so Hermagorovo shemo o *stasis* še podrobneje razdelali v podkategorije in dodatne sklope vprašanj, ki so omogočali obravnavno konkretnih sodnih primerov in tematik in ki jih tukaj ne bomo obravnavali.